საქართ. მუშარაზმის სოც.-დემოკრატიული ჰარტია

მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 45,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე 150,000 მ.; უკანასკნელზე 100,000 მ. კანტორა დიაა დილის 8—2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი სასახლის ქუჩა № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 7,000 მან.

ხუთშაბათი, თებერვლის 9 1922 წ.

ეროვნული ბიბლიოთეკა

ბაზრის მდგომარეობა

1922 წლიდან მეტად ავადმყოფური ხასიათი მიიღო საქართველოში სასაქონლო ბაზარმა. ყოველ საგანზე ფასების ცვლილებამ ჯერ უმაგალითო ხასიათი მიიღო. თორმეტი ათასიდან იანვრის პირველ რიცხვებში პურის ფასი დღეს ავიდა ოცდა ხუთ-ოცდაათ ათასამდე, შაქრის ფასი კი ავარდა 400 პროცენტით. 31 იანვარს ოქრის ათ მანეთიანი ღირდა 1.700 ათასი მანეთი, 7 თებერვალს კი იგი ღირს 3.300 ათასი მანეთი, ესე იგი ერთი კვირის განმავლობაში ჩვენი ფულის ღირებულება დაეცა თითქმის 150%.

ასეთს პირობებში ეკონომიური ცხოვრების ნორმალურ კალაპოტში ჩაყენება, რასაკვირველია წარმოუდგენელია. მწარმოებელი პროლეტარიატის მდგომარეობა ერთბაშად დაინგრევა და დაიკარგება ელემენტარი შესაძლებლობა მუშაობის გაგრძელებისა როგორც წარმოებითი, ისე სამართველოა დარგებში. ასეთი პერსპექტივა გადაიშალა ჩვენს წინაშე, ბუნებრივად იბადება, რომ საქართველოს ნავთადგურების მუშაობაში აუჩქეველებელი სიცხოველის ნიშნები გამოჩკვა. ხიდმბერთან მუდარებით დგებიბერში ბათომის ნავთსადგურმა მიიღო 1.491.466 ფუთი საქონელი, ხოლო 3491 მგზავრით მეტი მთელი თვის განმავლობაში შემოიტანეს 2.173 ათასი ფუთი საქონელი, მაგრამ გაიტანეს მხოლოდ 0,873 ათასი ფუთი. ეს პასიური ბალანსი, რომელიც იანვარში კიდევ უფრო გაძლიერდა, ხოლო მას დაემატა საქართველოს შიდა ბაზრების დაძაბვა ქმნიან ჩვენი ეკონომიური მდგომარეობისათვის ძალიან ძნელ, შეიძლება ითქვას, გამოუვალ მდგომარეობას.

ასეთს საერთო პირობებში, რომელიც ძალიან რთულდება სხვა და სხვა სოციალური მოუწესებლობით, გადამდები სნეულებით, უპინაობით და სხვა, რაც იწვევს ძალიან დიდ ხარჯებს აყენებს ჩვენს ფინანსებს კატასტროფის პირობებში.

ორ ზომები უნდა მივიღოთ ასეთი მდგომარეობიდან თავის დასაღწევად?

როგორც ელემენტარი მეცნიერული ფინანსიური ზომა უეჭველად შემდეგი: რაც შეიძლება ნაკლები საფინანსო ეკვივალენტის გამოძვეს ბაზარში და მით საკუთრებით თუ არა, დაახლოვებით მაინც, სტაბილიზაციის ძითხოვნილების დაკმაყოფილება. პასიურ ბალანსი თუ ვერ შევსცვლით აქტიური ბალანსით, თუ არ შეგვეძლო უცხოეთის საქონელს დაუპირისპირთ საკუთარი საქონელი, ან რეალური ლითონის ეკვივალენტი, იმ შემთხვევაში აუცილებლივ უნდა ხელოვნური ზომები მივიღოთ ფულის კონიუნქტურის გამაგრებისათვის.

ჩვენში ამ ფინანსიურ ზომას ის შედეგი მოჰყვა, რომ უცხოეთის დიდძალმა საქონელმა საქართველოს ნავთსადგურებში და საგაჭრო ქალაქებში უამრავი რუსის საოვდაგრები გამოიყენა, ჩვენში შემოიყვანა, რომელთაც ფიქტიური ეკვივალენტის გზით დასცეს ჩვენი მონების ისედაც შერყეული მდგომარეობა.

ეკონომიურს დარგში ვოლიუნტარიზმის დებულების თავიანუფლად გატარება უპირველეს ფინანსიური ინიციატივა იქნება. ყოველი ჩვენი ნაბისყოფა აუცილებლივ უნდა შეუფარდოთ ოდენ-ერ მდგომარეობას და გამოული ზომებით დავიცვათ სწორედ ადებული საფუძვლები გეზი.

ის აზრი, თითქოს ბაზრის დაუფარვა გამოიწვია ადგილობრივ ეროვნული ფულის ამ მიდების შესახებ—ცხოლად ბერელი ეზოოვნობის შედეგია. რასაკვირველია იგი ეფექტს მოახდენს, გადატანის გზაა, მაგრამ ეს გადატანა აუცილებელი ერთად ერთი ხაბრალია ადგილობრივებით მაინც ქართული ფულის გაჯანსაღებისათვის, ე-ე იგი, ელემენტარი ნორმალური ეკონომიური ნორმალიტეტის მიაღწევად. ჩვენი რესპუბლიკა იდგა უამრავ საერთაშ, კიდევ მეტი უცხოეთის ნაკლებ დირებულების ფული შემოდის ჩვენში, ადგილობრივად გაბადგურდა და გაჩიოდა ფული საქართველოს ეკონომიური ვითარებისა და ძით შეიქმნა ფიზიკურიანი და ეკონომიური ვაკანსიები.

ძირითადი ზომები რომ არ დავასახელოთ პოლიტიკური ეკონომიის სფეროდან, დღეს ჩვენ აუცილებლივ უნდა დავადგეთ საქართველოს ფულის თვალსაზრისს და იგი თვალსაზრისი სავსებით დავიცვათ ყველა იმ ზომით, რაც საჭირო და საგულისხმოა ამ თვალსაზრისის გატარების დროს.

ამ მდგომარეობაში გაჩერება უკვე შეუძლებელია. ძალიზიანა კედლები უკვე გახიცდიან ბაზრის მდგომარეობას, ძალიან ქალაქეთა სულიერი ავადმყოფობა ალორიანებულია. საჭიროა ხელისუფლების ორგანოს მიერ ატკიცე შემდეგი ნაბიჯები ქართული ფულის გასაძლიერებლად და სხვა და სხვა პოზიტივებით ძალიან ტის გადალახვა—ამ გზით ჩვენი „ვალუტა“ განმტკიცდება და ფასებიც ჩადგება ნორმალ კალაპოტში.

მემარჯვენე ფედერალისტების „პოლიტიკა“

ამას წინეთ ჩვენ მივაქციეთ ყურადღება მემარჯვენე ფედერალისტების ბრძოლის მეთოდებს და დოკუმენტალურად დავამტკიცეთ ის „ნაკლოვანებანი“, რომლითაც დამშვენებულია მათი ბრძოლა ჩვენ წინააღმდეგ.

ეხლა უადგილო არ იქნება გავეცნოთ მათ „პოლიტიკას“ საერთოდ.

თავისთავად ცხადია, რომ პოლიტიკური პარტია განსაზღვრულ პოლიტიკურ მიზნებს ისახავს. ჯერ კიდევ ძველ საუკუნეთში პოლიტიკა გამოხატავდა ყველა მეცნიერებას, რომლის შესაწავლელი ობიექტი იყო სახელმწიფო. თანამედროვე პოლიტიკა, პირველად არისტოტელემ იფიქრა, რომლის შემდეგ პლატონმა ოთხ ნაწილად დაასახელა პოლიტიკის თეორიული და პრაქტიკული მხარეები.

სახელმწიფოს შინაარსი, მისი ბუნება პლატონის აზრით დამოკიდებულია ადამიანიზმისა და რეფორმაციის ეპოქაში პოლიტიკა კიდევ ატარებს საზოგადოების შამსწავლელ დარგის მნიშვნელობას.

პრინციპიალი მნიშვნელობა, თეორიული გაშუქება პოლიტიკისა არ სჩანს ჰორაციოს, ლოკის, გობსის, ჰაფფენდორფისა და ლეიბნიცის შრომებშიაც.

პოლიტიკა თან და თან იდებს პრაქტიკულ ხასიათს. იგი ადარ ისახავს მიზნად სოციალურ ფაქტთა ფუნქციონალურ ურთიერთობის გამონახვას და პოლიტიკურ მოვლენათა გენეტიურ გაშუქებას.

თუ მონტესკიე ადწერილობით ხასიათს აძლევს პოლიტიკას, რუსო, მირაბო და სიესი ძიზნად ისახავს სახელმწიფოებრივ ორგანიზაციის რეკონსტრუქციას და პრაქტიკული სეფორეთი საზღვრავს პოლიტიკას.

ამ რიგად პოლიტიკა უადრესად პრაქტიკად იქცევა. საზოგადოებისა და სახელმწიფოს შეაშველას სხვა მეცნიერებანი ცდილობენ, როგორიც არის სოციოლოგია, პოლიტიკური ეკონომია, იურისპრუდენცია და სხ. და სხ.

დღეს პოლიტიკის გაგების შესახებ კედევ სხვა და სხვა აზრია, მაგრამ ერთი კი ურყევი დებულებაა, რომ პოლიტიკა მოქმედების სტრატეგია, ბრძოლის ნორმირება.

თავის თავად ცხადია, რომ ყოველივე პოლიტიკა, როგორც ბრძოლის ნორმირება, ალმოცენებულია მიზნის, ადეალის ნიადაგზე, რომელსაც აქვს თავისი ხედველობა ბრძოლის მეთოდთა შესახებ და რომელზედაც ცალკერად დაკავშირებულია პოლიტიკის ნასიათი.

დამუშავებული თეორია სოციალურ ცხოვრების მესაბამ. ამუშავებს იმ გზებს, იმ პოლიტიკას, რომლითაც შესაძლებელია სასურველი სოციალური ურთიერთობისაკენ სვლა.

ყოველივე ამის ადგილ ჩვენ საჭიროა ხელოვნად იძიტომ, ოთა ზეერელე სქემატიზაციის ფარგლებში ძალიან ძოვამწყვდიოთ მემარჯვენე ფედერალისტების „პოლიტიკა“

თავის თავად მათი არსებობა უმნიშვნელოა პოლიტიკურ ეფექტიურობის თვალსაზრისით, მაგრამ მათი არსებობა დიდათ ხელმეყველოვანია ჩვენი საზოგადოებრივი ახალგაზრდობის ეფოლიტიკის თვალსაზრისით.

ვინ სპეციალად შეისწავლის ჩვენი საზოგადოებრივი ახალგაზრდობის გასვეთარებას, ძალიკის ერთი ურთულესი, სიბნელით ბოლული საკითხი იქნება მემარჯვენე ფედერალისტების ახალგაზრდობა. ეს იქნება ის ოთახი ლაბირინტისა, რომლის წყვდიადით მოფენილ ატმოსფერას დაპატრონებია არც ბორბოტი და არც ანგელოზი, არც უაზრო და არც აზრიანი არსება.

მემარჯვენე ფედერალისტების აზროვნების ოპერაციამ შეიძლება ბევრი რამ გამოარკვიოს და დრმა მიზეზები ალმოაჩინოს მათი არსებობისა.

როდესაც გინდა რაიმე სთქვა ამა თუ იმ პოლიტიკური ჯგუფის შესახებ, წინდაწინვე უნდა იცოდე მისი იდეოლოგიური, თეორიული საფუძვლები და აგრეთვე უნდა იცოდე მისი პრაქტიკულ, პოლიტიკურ პლატფორმას.

რაც შეეხება მემარჯვენე ფედერალისტების იდეოლოგიას, რომელსაც სოციალ-ფედერალიზმის შინაარსი უნდა ასულდგმულებდეს, დღეს უკვე დაშორებულია ი ი ამ მოძღვრების საფუძვლებს. უადგილობის გამო აქ შეუძლებელია დეტალურად გარჩევა ამ დებულების, რომელზეც ჩვენ წინეთაც გვქონდა საუბარი, ვიტყვით მხოლოდ რომ მემარჯვენე ფედერალისტების ორიენტაცია, რომელიც არ იღებს არც ერთ ინტერნაციონალს არსებულ ოთხ ინტერნაციონალთა მორის, არ იღებს არც ანტანტის ძალას (თუ მათ დაუჯერებთ) და მაშასადამე არ იღებს არც ერთ ძალას, რომელიც მოქმედობს საერთაშორისო ძალთა კონკურენტში და აქედან ლოდიკურად ადიარებს „საკუთარ ძალას“, რაც პრინციპიალურად სეპარაციის იდეას ჩგულისხმობს და ამით პრინციპშივე უარყოფს ფედერალიზმს.

ამასთანავე მემარჯვენე ფედერალისტები, რომელთა გაგება ბომენტისა რევოლიუციის ფაქტორთა არა საკმარისობას ჩგულისხმობს და კაპიტალისტური გზით ცდილობს არსებული კრიზისების კაპიტულიაციასა და კაპიტალისტური კულტურის ახალი რენესანსის დაწყებას, თავის თავად უარყოფს აქტიური სოციალიზმის მეთოდს, რომელიც სოციალიზმისაკენ მიდის კაპიტალიზმის ნგრევის გზით და არა კაპიტალიზმის ადგენის საშუალებით.

მაგრამ მარტო ესეც არ კმარა მემარჯვენე ფედერალისტების „პოლიტიკის“ ასახვისათვის.

ყველაზედ უმთავრესი რაც მათ „პოლიტიკას“ ახასიათებს, ეს პოლიტიკის უქონლობაა.

მართლაც შეუძლებელია ვილაპარაკოთ მათ პოლიტიკაზედ ამ სიტყვის დღევანდელი და ან წინანდელი ხნიშვნელობის თვალსაზრისით. ჩვენ განზრახ მოვაბდინეთ პოლიტიკის გაგებათა სქემატიზაცია, რომ ამ კრიტერით გაგვეზომა მემარჯვენე ფედერალისტების „პოლიტიკური“ კრედო.

პოლიტიკის ძველი გაგება თანამედროვე სოციოლოგიის გაგებას უდრის დაახლოვებით, ანუ, ო�დესაც სოციოლოგიის ისტორიას ეწერეთ ოგუსტ კანტიდან კი არ იწყებენ, რომელიც სოციოლოგიის მამათ მთავრად ითვლება, არამედ არისტოტელესა და პლატონსაც მოიგონებენ, რომელნიც პოლიტიკის თეორიით სოციალ მოვლენათა წყობის შესწავლას ცდილობდნენ, ანტიური ხანისა და საშუალო საუკუნეთა პოლიტიკის გაგებით მემარჯვენე ფედერალისტები უპოლიტიკო პოლიტიკური პარტიაა ამ თეორიის დღევანდელი გაგებითაც.

პოლიტიკა ეკონომიური, ფინანსიური, საერთოდ სოციალური უნდა ახასიათებდეს პოლიტიკურ პარტიას.

ხერ. ამაღლობელი.

(დასასრული იქნება)

ქართული ენა თავიდგანვე მარტივ მდებიურია

IV

ეხლა რომ დაუკვირდეთ, რაც ვიმოწმეთ, იმ მაგალითებსა, უნდა ალვაროთ, რომ ძველად ვინც ვერ სწერდა გასაგების მდებიურის ენით, ის ენის უცოდინარი იყო, ზოგჯერ უხაროც, ან მოტრფიალე ერთგვარი მისწრაფებისა, რომელსაც საიდეალო ალნაქვსად ნადალ მწიგნობრული და ბუნდოვანი ენა მიაჩნდა. ნიკიერი და მცოდნე ყოველთვის გასახებად, მდებიურად სწერდა. მდებიურად წერა ჩვენში თავითგანვე მწერლობის გაჩენისათანავე შემოუღიათ ასე, რომ ზოგჯერ არა ხელოვანი მწერალიც კი მდებიურად სწერდა, როგორათაც სჩანს მეთოთხმეტე საუკუნის ხელნაწერ ავტორთ ნაწერებში.

მეცხრამეტე საუკუნე საქართველოში დასაწყისი იყო ახალი ცხოვრების. სასტიკმა გრიგალმა, რომელმაც თავს გადაუარა ქართველებს გიორგი მეცამეტის სიკვდილის მემდეგ, საქართველოს თავისუფალ დამოუკიდებელ ცხოვრებას ბურჯები შეუნგრია. მაშინდელი საზოგადოება ჯერ კიდევ ვერ მოსულიყო გონს, ვერ გამორკვეულიყო მოქალაქობრივი ცხოვრების ახალ თუმობა ყველა უცქერდა, როგორც მხსნელ; რამ ლონესა და მისი კრიტიკის თავი ჯერ არავის ჰქონდა. ქართული საზოგადოებრიობა სულ არ იყო და თუ იყო, ჯერ სველი ნისლი ჰბურავდა. ნისლი უნდა გაფანტა ახლად გაჩენილ ქართულ პრესას, მაგრამ მაშინდელი დრო გამოშვებით მწერალობა ცხოვრების საცოდავ ფაქტორს წარმოადგენდა. ყოველ დღიური გაზეთის არც მოთხოვნილება იყო, არც თუ ვინმე იყო მოკრძალებული, ვიდრე დროება არ გადაეკეთებინ ყოველ დღიურ გამოცემად. ვინც სწერდა, ისიც ყალბ ნიადაგზე იდგა. შინ თავისიანებთან, მეგობარ ნაცნობებთან მდებიურად მოლაპარაკე ვერ ახერხებდა მდებიურად წერას, ან ერთგვარი მისწრაფება ჰქონდა, ეწერა არა მდებიურად, მძიმედ და გაუგებრად. უფროს ერთთ მწერალთ კაცს მოაგონებდა გიორგი ერისთავის გაყრა კომეტიის გმირს რამაზ სეკრეტარს და ილია ჭავჭავაძეს კაცობადამიანს გმირს მოსე გელეიძეს, რომელნიც ჭლაპარაკობდნენ და სწერდნენ გატეხილ-ბერეულ, ბარბაროსულ ქართულსა. ასეთი იყო საერთოდ პროზა, პოეტები კი უფრო ახერხებდნენ მდებიურად წერას, მაგრამ ზოგჯერ ცუდი მწიგნობრობის, თუ მელექსეობის ბეჭედი არა თუ ალექსანდრე ჭავჭავაძის არამედ ნიკოლოზ ბარათაშვილის ლექსებსაც ანიშნ, თუმცა ორნივე თავისუფალ არიან გრამატიკულის შეცდომისაგან.

ილია ჭავჭავაძის და აკაკი წერეთლის სამწერლო მოღვაწეობა ფასდაუდებელია, მაგრამ კრიტიკას ნება არა აქვს არ ადიაროს, რომ იმათ საუკეთესო ნაწარმოებთაც სჩრდილავს მათი მარტივი ალნაქვსის ზოგჯერ უსწორობაც, მაგრამ არ იცოდნენ, რა იყო მეტყველების მარცხი, მეტადრე არ იცოდა ძველმა, არა თუ ნიკიერმა, უნიკერ, მწერალმაც კი. ერის ფსიხიკას, როგორც მშობლიური სწავლა-განათლებით ალორძინებულ ლაუმარცხებლივ და დაუბრკოლებლივ შეეძლო ალმაფრენა. ეს იყო მაშინ. ეხლა კი ილია ჭავჭავაძის და აკაკი წერეთლის კალამიც ვერ ასცდა ბედუკუღმართობის გავლენას და მათ ნაწერებში უშნო და ულამაზო გამოთქმა არა ერთია, თითქოს მათი მწერლობის კეთილ სურნელოვან ყვავილთა თაიგულში ერის მინდვრის უსულო და ზოგჯერ ცუდ სუნიანი ყვავილია. ახალ მწერლობაში ალნაქვსს დაეტყო თვალსაჩინო განვითარება, როგორც სადა სიტყვაობას, ისევე შაირობასაც, მაგრამ სამწუხაროდ უახლესი მწერლობის ორთავ დარგში ბატონობს ძ ლზე სიმრუდე ალნაქვსისა. ამის მიზეზი კი ის არის, რომ საერთოდ დღევანდელი ქართველი მწერალი რუსულად ნასწავლი და მხოლოდ რუსული წიგნის მკითხველი და რუსულად მოლაპარაკე ერიდება რუსულად წერას და ეტანება ქართულად წერას, ქართული ერუდიციის უქონელი, გულუბრყვილოდ მგონებელი, რომ მწერლობისთვის საქმაოა ის ზინაური ლეურტული, რომელიც გაბატონებულია ჩვენს საზოგადოებაში. რამდენი გვყავს სახელ გაგეთებული მწერალი შაირ, თუ სადა მსიტყველი, რომ ქართული კლასიკური მწერლობა მისთვის უცხო ხილია.

საერთოდ ძველ ნიკერ პოეტ პროზაიკოსთა ენის სისწორე და ალნაქვსის სიკეთე ზოგჯერ მიუწვდომელი იყო ილია ჭავჭავაძისა და აკაკი წერეთლისთვის, როგორც ისეთი ავტორებისთვის, რომელნიც კლასიკური მწერლობის ნაკლებად მცოდნე იყვნენ. თუ მდებიურად სწერდნენ, იმავ საუკუნეში იმათზე უფრო ადრე გიორგი ერისთავ-

ვი არა ნაკლებ მდაბიურად სწერდა, არა ნაკლებად თუ არ მეტი სიტყვის ძალით სთხზავდნენ ლექსებს მათნი თანამედროვენი შვილებზე გულდაწყვეტილი, მამათა შორის უხუცესი, გრიგოლ ორბელიანი, უკვდავი მუშა ბოქულაძის შემოქმედი და ტეტიას მესაიდუმლე რაფაელ ერისთავი. აი მაგალითები.

აი ოჯახის დადუპვა, გვარის დამცირება! გაზარდეთ ყმაწვილები რუსეთში, კარგს რასმე სწავლობენ! აღარც ძმის სიყვარული, აღარც ნათესავისა, არც დედმამისა! ნეტავი დამეშავებინოს რამე მაინცა. ოჯახი წავაბდინე, ვალი ავიღე? აი ჩემი ოფლის სამაგიერო, სახლები არ ვარგოო, გამეყარე, ცალკე უნდა ვიცხოვროო..

(ოხრავს)

ჰეი, ოჯახო, კარგო ოჯახო! შემდგომ გაყრისა ვის დავენახო? ახ, ველარ დავსცემ კარავსა მკაში, უნდა ვიმალო მე მამითადმი! (ახდუყოფთ დიდებულიძის სიტყვები კომ. გაყრა გიორგი ერისთავისა).

ციისკარმა ადმოსავლეთი
ვარდისა ფერად შეღება,
ცას სიხარული მოჰფინა
და ქვეყანასა მშვენება.
ეენთხენ ცეცხლის ალებრივ
შორს გაბნეულნი ღრუბელნი.
ცა მშვენიერობს, ნათლდება.
მასა შევნატრით მხილველნი.
იელა, ბინდი დამისა,
ცაში ვარსკვლავნი ჰქრებიან,
ათასის ხმებით აფრინველნი
განთიადს მიეგებიან
მაჰკრის ფილისა ნიავიც
გულისა მაგრილებელი,
ფშვინვა დაიწყეს ყვავილთა-
და ბაღში ფოთოლთ შრიალი!

გრ. ორბელიანისა.

უცებ გამოჩნდა პაწაწა,
ძუშტის ოდენა ღრუბელი,
შერმე გადიდდა, იგრგვინა
და წამოვიდა სულ ბნელი..
დასავლეთიდან დაპაერა,
წამოგვაყარა კოხია...
ისორდა ბუმტის ოდენას
და გრიალებდა წყეული,
მირეგვ-მორეგვა ხეხილი,
გაწყალდა ანახეული!

(ტეტიას მოთქმა 1 გვ. ერისთავისა).

ილია ჭავჭავაძემ და აკაკი წერეთელმა მდაბიურად წერეთ მხოლოდ მიჰბაძეს ძველებსა, ლირსებით მაინც ვერა, ოდგან.ც ენას ხედმიწევნით ცოდნა მათებრ არ ჰქონდათ. ისიც ცხადია თუ, რამდენად ნაკლებად ხელოვანია ილია ჭავჭავაძე, როგორც მელექსე, ხოლო აკაკი წერეთელი, როგორც პროზაიკოსი.

ვისაც ილია ჭავჭავაძე და აკაკი წერეთელი მდაბიური სამწერლო ენის პირველ შემოქმედად მიიჩნია, ის ამტკიცებს საქმის უცოდინარობაა და იმავ დროს ჰგმობს ძველი ნიჭიერი ბელეტრისტების დაწესებულ სტილურად იმავე მდაბიური ენის შეეუშავებისთვის გაწეულსა.

მწერლობას უნდა ახულდგეულებდეს ბრძოლისა და მეტყველების წმინდა წყლის ნაკადული. მაშინ ნიჭიერ ავტორს სიტყვა ხელს გულში, მაშინ იქმნება მწერლობა ერის ნამდვილი მესაიდუმლე, მისი ჭირისა და ლხინის უზაკველი ნიამბე.

პეტრე მირიანიშვილი.

ახალი ამბები

— **პოეტი გიორგი საგანელის საღამო.** პირველ სახელმწიფო კონსერვატორიის დარბაზში გაიმართება პოეტი გიორგი საგანელის საღამო.

— **დღეს ხელოვნების სასახლეში,** სერგიევის ქუჩა № 13 გაიმართება სრულიად საქართველოს მწერალთა კავშირის საბჭოს მორიგი მეთორმეტე ლიტერატურული ხუთშაბათი. მოხსენებას წაიკითხავს ლეონ ქიაჩელი „ბოლშევ როლან“ (ან კრისტოფ). დასაწყისი საღამოს ექვს საათზე.

— **მცხოვრებთა განცვირთვისათვის.** საგანგებო ფილტრაციული სამეულის გაძლიერებულ მოქმედებასთან დაკავშირებით, რომელიც გამოწვეულია ტფილისში ყოველმხრიდან მცხოვრებლების ეგრეცბული დენით, თითქმის უკრაინისა და მესოპოტამიიდან, რომ არ ვილაპარაკოთ ძეზობელ რესპუბლიკებზე, მუშაობა ცენტრალურ საუწყებათაშორისო განმცვირთველ კომისიისა ღებულობს ხანგრძლივს ხასიათს, ვინაიდან ყველა ისინი, რომელთაც არ მიუღიათ ვიზა განსაკუთრებულ ფილტრაციული სამეულისაგან ტფილისში ცხოვრების უფლებაზე, გადაეცემა განმცვირთველ კომისიის განკარგულებაში.

— **უცხო ვალიუტის კურსი ტფილისის კერძო ბირჟაზე 7 თებერვალს** (ათას მანეთებში)

სტერლინგი	2800
ფრანკი ფრანგული	50
ლირა იტალიური	26
ლირა ოსმალური ქაღ.	450
დოლარი	660
მარკა გერმანული	4,5

— **აღმასრულებელი კომიტეტის სხდომა.** დღეს საღ. 6 საათზე დანიშნულია ტფილისის საბჭოს აღმასრულებელი კომიტეტის საასწრაფო სხდომა.

რუსეთი

გენუას გარშემო.

მოსკოვი. თებერვლის 4-ს ვარშავიდან გვატყობინებენ რომ გუშინ საფრანგეთის მთავრობამ შეატყობინა რომს გენუა-კონფერენციაზე მოწვევის ცნობის მიღების შესახებ.

ამერიკის პოზიცია.

მოსკოვი. პარიზის გაზეთ „ჩიკაგო ტრიბუნა“-ში დაბეჭდილია შემდეგი ცნობა: თუმცა საფრანგეთის პრესა აღნიშნავდა, რომ ამერიკა არ მიიღებს მონაწილეობას გენუას კონფერენციაზე, მაგრამ როგორც ირკვევა ამ ცნობას არა აქვს საფუძველი. პირიქით ამერიკის მთავრობა წარსულ შემოდგომაზე არჩევდა საკითხს კონფერენციის მოწვევის შესახებ. იქ გარკვევით იყო ნათქვამი რომ ამ კონფერენციაზე მონაწილეობა უნდა მიეღო გერმანიას და რუსეთს. როგორც უკვე აღვნიშნავდით ამერიკა იქნება წარმოდგენილი კონფერენციაზე. ვაშინგტონის კორესპონდენტი გაზეთ „დელი ტელეგრაფი“-ს სწერს, რომ საფინანსო და საბანკო წრეები ენერგიულად არიან მოძრე ოიდან მონაწილეობა გენუაში.

უცხოეთი

გენუას გარშემო.

რომი. მტკიცდება ცნობები იმის შესახებ, რომ პუანკარემ მიმართა ძოკავშირე სახელმწიფოებს მოიწვიონ წარმომადგენლობითი კონფერენცია გენუაში ხოლო 9 მარტისათვის უნდა იქნეს აღებული კონფერენციის პროგრამის სწორი ფორმულირებაა. იტალიის პრესა მომხრეა განიხილოს პუანკარეს წინადადება, როგორც ცდა მარტის კონფერენციის ჩაშლისა. ინგლისური პრესა დაეჭ�ებით მოითხოვს კონფერენციის მოწვევას, როგორც ერთ აუცილებელ პირობას ევროპის აღსადგენად.

პარიზი. „ლემანიტე“ სწერს: 4 წელია რაც ანტანტის სახელმწიფოები სცდილობენ საბჭოთა რუსეთის დადუპვას, რისთვისაც ისინი ხარჯავდნენ მილიარდებს ძხოლოდ ამ მიზნისათვის ის აცხადებენ, რომ არასდროს არ იცნობს მოსკოვის რეჟიმს, მხოლოდ ეხლა კი მთელი ანტანტა იწვევს რუსეთის საბჭოთა წარმომადგენლებს გენუას კონფერენციაზე, სადაც ისინი ხმა მაღლა იტყვიან თავის სიტყვას.

ხელოვანთა სასახლეში

(კვირა. თებრვლის 5).

ახალგაზრდობით სავსე დარბაზი არაჩვეულებრივი ინტერესი მოხსენებისადმი. მოხსენებაც არაა ინტერესს მოკლებული. „ნიკოლოზ ლორთქიფანიძის პროზა“. სიახლეა ჩვენს სალიტერატურო ცხოვრებაში და მომხსენებელმაც—ტიციან ტაბიძემ აკი სავსებით მიიპყრო კიდეც აუდიტორიის ყურადღებაც.

ის ვრცელი და დასაბუთებული მოხსენება, რომელშიც ტიციან ტაბიძემ მშვენიერად დალაგებით მისცა აუდიტორიას დიდი მასალა საერთოდ პროზის შესახებ როდესაც მან არ დასტოვა არც უცხოელი მწერლები და აღნიშნა საქართველოში პროზის შემქმნელნი, მაგალითად ილია, დავით კლდიაშვილი და სხვები, გაავლო ერთგვარი საზღვარი და აღნიშნა, რომ დღეს ის, ვინც თავის პროზით პოეზიას დაუახლოვდა, ახლო სდგას პოეტებთან და ვისაც ამ შემთხვევაში ეკუთვნის პირველობის დროშა, ეს არის ნიკო ლორთქიფანიძე—ყოველივე ამის აღნუსხვა, გადმოცემა ტიციან ტაბიძის მოხსენებაში სავსებით გამართლებული იყო იმითაც, რომ შემდეგი მომხსენებელი—ალი არსენიშვილი და კამათში მონაწილენიც: დავით კლდიაშვილი, იპოლიტე ვართაგავა და ვახტანგ კოტეტიშვილიც თავის ძვრივ აღნიშნავდნენ ნიკო ლორთქიფანიძის სიახლეს და ნნიშვნელობას ქართულ მწერლობაში.

მართლაც ნიკო ლორთქიფანიძე ქართული პროზის ფაქიზი დამცველია, მისი ძინიატურები და მოთხრობები ეს ჩვენი ცხოვრების ნამდვილი მხატვრული ანარეკლია. მისი ნაწარმოებები, გაფანტული მრავალ ეურნალ-გაზეთებში, ათიგულებას მოელის, და ეს თაიგული უნდა წარსდგეს ახლო მომავალში საგანებით საქართველოს ხელოვანთა პანთეონში, სადაც ის შესაფერისს ადგილსაც ნახავს.

ხ. ახლანიშვილი.

მდგომარეობა აჭარაში

ბათომში საბჭოთა მთავრობის დამყარების შემდეგ, დაარსდა ბათომის ოლქის სასურსათო კომიტეტი, რომელიც შეუდგა შეძლებისდაგვარად მუშა-მოსამსახურეთა კვების მოწყობის საქმეს, რისთვისაც გახსნა 50—52 სასადილოები და განმანაწილებელი პუნქტები, მოაწყო სურსათ-სანოვაგის დამამზადებელი აპარატი, წისქვილები, ფურნეები და შექმნა განმანაწილებელი აპარატი, რომელიც თვალყურს ადევნებდა სურსათ-სანოვაგის განაწილებას და ძისი დანიშნულებისამებრ მოხმარებას.

თავდაპირველად დაახლოებით 2 თვემდის სასურსათო კომისარიატი კვებავდა წითელ არმიელებს 60.000 კაცამდე. შემდეგ კი მათი კვება გადავიდა სამხედრო უწყებაზე; წითელ არმიელთა ოჯახობა კი დარჩა ისევ სასურსათო კომისარიატის მზრუნველობის ქვეშ. გარდა ამისა სასურსათო კომიტეტი კვებავდა ორი ათასამდე ბავშვებს, 550 ავადმყოფებს, 25.500-მდე მუშა-მოსამსახურეთ და მათ ოჯახებს.

ვინაიდან ბათომის ოლქში არავითარი სურსათ-სანოვაგის მომარაგება არ სწარმოებდა, ასეთის მომარაგების გამო მთელი ყურადღება კომიტეტისა მიქცეული იყო მხოლოდ გარედან შემოტანილ სანოვაგეზე, რომელსაც კომიტეტი იძენდა ნაღდ ფულით—ზოგან კი საქონლის გაცვლა-გამოცვლით. ყველაზე მნიშვნელოვან რესურსს წარმოადგენდა ნავთი, რომელსაც დებულობდა კომიტეტი მთავრობის განკარგულებით სურსათ-სანოვაგეზე გადასაცვლელად. ნოემბრის რიცხვიდან სასურსათო კომიტეტი სახალხო კომისარიატად გარდაქმნილი,—ჩავარდა მეტად კრიტიკულ მდგომარეობაში: მას შემოელია რესურსები, ვერ მიიღო რევკომიდან ფულები, რითაც მას მოესპო საშვალება სურსათ-სანოვაგის შესაძენად და იძულებული გახდა დაეკეტა სასადილოები. ამასთანავე შესდგა მოსამსახურეთათვის პურის ბიცემა. კომისარიატის კმაყოფაზე დარჩა მხოლოდ ბავშვები, ავადმყოფები, პატიმარნი, ჩეკა და მილიცია, რომელთაც მიუხედავად კრიტიკულ მდგომარეობისა კომისარიატი აკმაყოფილებდა შეძლებისდაგვარად.

რევკომის დადგენილებით კომისარიატს უნდა მიეღო თავდაპირველად 35 მილიონი ყოველდღიურად, შემდეგ კი 15 მილიონი, მაგრამ ასეთს კომისარიატი ველარ დებულობდა და არც ეხლა ღებულობს. საბჭოთა დაწესებულებების კომერციულ ნიადაგზე გადასვლის გამო—კომისარიატს მოესპო საშვალება საქონლის გაცვლა-გამოცვლისა, ვინაიდან მან ვერ მიიღო უმთავრესი მნიშვნელოვანი რესურსი — ნავთი უფასოდ, მას მოსთხოვეს ნაღდი ანგარიში ყოველ საქონელზე და ვინაიდან ძას ფული არ ქონდა—და ამის მიზეზით კომისარიატი დარჩა უსურსათოთ მას მოუვა კომისარიატის სათავეში მდგომ პირთა გამოსვლა და კომისარიატის საქმიანობა დაბრკოლდა. ამ ეამად კომისარიატი ცდილობს განაახლოს საქმე, ის უკვე შეუდგა მოსამსახურეთათვის პურის მიცემას, ჩარიცხა ხელახლა კმაყოფაზე გარდა მოხსენებულ დაწესებულებათა სანაპირო რაზმი, საგანგებო დანიშნულების რაზმი, საბჭოთა მოსამსახურენი და სხვა დაახლოებით 4.000 სული გარდა მათი ოჯახებისა, გარდა ამისა კმაყოფაზე აყვანილია 600-მდე ბავშვი, 90-მდე ცხენი.

რაც შეეხება კომისარიატის რევიზიას—ესეთი დაიწყო სექტემბრის შუა რიცხვებში, რომელსაც აწარმოებს მუშ-გლეხინის წარმომადგენელი. რევიზია ჯერჯერობით არ არის დამთავრებული.

მიხალსკაიას და გროსმანის კონცერტი

სახელმწიფო I კონსერვატორიის მასწავლებელთა მიხალსკაიას და გროსმანის კონცერტმა სამწუხაროდ საკმაო საზოგადოება ვერ მიიზიდა, თუმცა კამერულ მუსიკის მოყვარულ ადამიანს სრულიად დააკმაყოფილებდა.

ბოქ. მიხალსკაიას ლამაზი ხმაც აქვს და კარგი შკოლაც. მხოლოდ გაუგებარია რა საჭირო იყო გრძელ საოპერო არიის ჩამატება, როცა რუსული საკრომანსო ლიტერატურა ისეთი მდიდარია.

ძალიან კარგად იქმნა შესრულებული გრეჩანინოვის მინიატურა—უბრალოდ, მუსიკალურად და დაცული სტილით. ცოტა ცუდად იქმნა ამხილებული ჩლიერის რომანსი: „ჩვენ ერთმანეთა სამუდამოდ ვიყავშორდით“.

სკრიპკაზე დამკვრელ მოქ. გროსმანმა კარგი შკოლა, საკმაო ტონი და მუსიკალობა გამოიჩინა, მაგრამ ის მაინც ვერ ჩაითვლება პირველ ხარისხოვან შემსრულებლად, ამისთვის მას არც საჭირო ტექნიკა და არც ღრმა ტონი აქვს. დამკვრელი გამოიხსნა მისმა შესაბამისმა სკრიპკამ.

როგორც კომპოზიტორი მოქ. გროსმანი დიდ ერთეულს არ წარმოადგენს. კარგი მთაბეჭდილება დასტოვა მხოლოდ ორმა perpetuum mobile-მ და გავოტმა, რომელიც შესანიშნავ ჩამოგვეს ლიულიეს ცნობილ გავოტს, მისი კონცერტი მოკლებულია შემოქმედებას.

ჯ. ბ.

ბრძანება № 95

საქართველოს სოც. საბჭ. რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტე ეიხა.

საქართველოს სოციალისტური საბჭოთა რესპუბლიკის რევოლიუციონური კომიტეტის 1922 წლის იანვრის 24-ს დადგენილების თანახმად, საქართველოს საგანგებო კომისიის ყოველი ორგანო ვალდებულია:

1. კონფისკაცია ქმნილი სამხედრო ჯურის ყოველი თოფ-იარაღი, როგორც ძაგალითად: ვინტოვკა, ყარაბინი, ტყვიის მფრქვეველი და სამისო სამხედრო ხელსაწყო სამი დღის განმავლობაში ჩაბარდეს საარტილერიო სამოძრაგო საწყობს.

2. ყოველი ჩამორთმეული სანადირო იარაღი, როგორც მაგალითად: სადალულიანი და დაღარული თოფი; შტუცერი და ყარაბინი და სამისო ხელსაწყო, სამი დღის განმავლობაში მათი კონფისკაციის დღიდან უნდა ჩაბარდეს ადგილობრივ საგუბერნიო მონაწილეთა კავშირს.

3. ჩამორთმეული თოფ-იარაღი უნდა ინახებოდეს საგანგებო კომისიის საწყობებში და იყოს გაზომილი და გაზეთილი.

4. წითელი არმიის დაწესებულებათა მიერ გაცემული სამხედრო ჯურის იარაღი, ჩამორთმევა ათანავე, კონფისკაციის შესახებ დადგენილების მიღებამდე, უნდა ჩაბარდეს იმ ნაწილს ან დაწესებულებას, რომელსაც იგი გაუცია.

5. იარაღი ჩაბარებულ უნდა იქნეს ნუსხით, რომელშიაც ნაჩვენები უნდა იყოს: ა) ვის ჩამოერთვა, ბ) იარაღის ჯური, გ) ფირმა, დ) იარაღის №-ი, ე) იარაღის ვარგისობა ან უვარგისობა და კ) ვის ჩაბარდა. იარაღის და სამისო ხელსაწყოს მიმღები ხელს აწერს ნუსხის ორ ცალს, რომელთაგანაც ერთი გაეგზავნება საქართველოს საგანგებო კომისიის ორგანოს, მეორე კი რჩება დაწესებულებას, რომელსაც იარაღი ჩაბარდა.

საქართველოს ს. ს. რ. რევოლიუციონურ კომიტეტის თავმჯდომარე
ბ. მდივანი.

რევკომის მდივანი **ალ. სალარიძე.**

1922 წ. იანვრის 31-ს.
ტფილისი—სასახლე.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია
გამომცემელი— მთავარი კომიტეტი.

მუშის იდეალი

(ი. გრიშაშვილის მიბაძვა).

შრომის ოფლში დავიბადე,
შრომის გრძნობით მოლივლივე,
შრომამ მშობა, შრომამ მზარდა,
შრომას მივე ყოველივე.

ვეტრფი ჩაქუჩს, ვეტრფი ნამგალს,
მიყვარს მუშის ქოხ-უბნები,
შრომის ქვეყნის მშრომელ ხალხსა
ჩემს ჭირ-ვარამს ვეუბნები.

შრომით სუნთქავს, შრომით სცოცხლობს,
მშრომელ მუშის წრფელი გული,
შრომა არის ყველასათვის
გამარჯვების თაიგული.

შრომის ოფლში დავიბადე,
შრომის გრძნობით მოლივლივე,
შრომამ მშობა, შრომამ მზარდა,
შრომას ჩემი ბედი მივე.

გიორგი ჩარხიშვილი.

ეროვნული ბიბლიოთეკა